

# คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2372/2528

ห้างหุ้นส่วนจำกัดพี.ที.โปรดักชั่นโจทก์ บริษัทเพรสเอ็กซ์เพรส จำกัดจำเลย นายอิสสระค์ พุ่มชูศรีผู้ร้อง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 102, ป.พ.พ. มาตรา 341, ป.พ.พ. มาตรา 342, ป.พ.พ. มาตรา 1119

## ย่อ / หลักกฎหมาย

พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 102 บัญญัติยกเว้นเฉพาะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 341, 342 เท่านั้นว่า หนี้ซึ่งหักกลบลบกันไม่ได้ตาม มาตรา 341, 342 นั้นย่อม หักกลบลบกันได้ในกรณีที่ลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ ไม่รวมถึงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1119 ซึ่งบัญญัติห้ามเด็ดขาดมิให้ผู้ถือหุ้นหักหนี้กับบริษัท ดังนั้น ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทลูกหนี้ (จำเลย) จึงจะขอหักหนี้ค่าพิมพ์หนังสือที่บริษัทลูกหนี้ (จำเลย) เป็นหนี้อยู่กับหนี้ค่าหุ้นที่ผู้ร้องค้างชำระบริษัทลูกหนี้ (จำเลย) ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 102 หาได้ไม่คดีนี้ สืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์บริษัทลูกหนี้ (จำเลย) และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหนังสือยืนยันให้ผู้ร้องชำระค่าหุ้นที่ค้างจำนวน ๓๗๕,๐๐๐ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ย ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดังกล่าวเสีย อ้างว่าได้ขายหุ้นดังกล่าวให้นายนิพนธ์ โลหิตเสถียร ไปแล้ว หากจะฟังว่าผู้ร้องยังถือหุ้นอยู่ ก็ขอหักกลบลบหนี้ค่าจ้างพิมพ์หนังสือซึ่งบริษัทลูกหนี้ (จำเลย) เป็นลูกหนี้ผู้ร้องอยู่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์คัดค้านว่า การโอนขายหุ้นของผู้ร้องให้นายนิพนธ์ไม่ได้จดทะเบียนโอนหุ้นกัน จึงไม่อาจนำมาใช้ยันกับบริษัทลูกหนี้ (จำเลย) และบุคคลภายนอกได้ และผู้ร้องจะขอหักกลบลบหนี้ไม่ได้เพราะขัดต่อกฎหมาย ศาลชั้นต้นได้สวนแล้ว มีคำสั่งให้ยกคำร้องของผู้ร้อง ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ พิพากษายืน ผู้ร้องฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีคงมีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องข้อแรกว่า ผู้ร้องได้โอนขายหุ้นของผู้ร้องทั้งหมดให้นายนิพนธ์ โลหิตเสถียร โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่โดยผู้ร้องฎีกาว่าหุ้นของผู้ร้องมิใช่หุ้นชนิดระบุชื่อในใบหุ้น

## คำพิพากษา

จึงไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๑๑๒๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่จะต้องจดทะเบียนการโอนลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น ดังนั้นการโอนหุ้นระหว่างผู้ร้องกับนายนิพนธ์จึงมีผลผูกพันบริษัทจำเลย พิเคราะห์แล้ว เห็นว่าการที่ผู้ร้องฎีกาว่า หุ้นของผู้ร้องมิใช่หุ้นชนิดระบุชื่อผู้ถือหุ้นในใบหุ้นนั้น ย่อมหมายความว่าหุ้นซึ่งออกให้แก่ผู้ถือหุ้นนั้นเอง ซึ่งตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๓๔ บัญญัติว่า "ใบหุ้นออกให้แก่ผู้ถือหุ้นนั้นจะออกได้ก็แต่เมื่อมีข้อบังคับของบริษัทอนุญาตไว้ และจะออกให้ได้ก็แต่เฉพาะเพื่อหุ้นซึ่งได้ใช้เต็มค่าแล้ว ในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ทรงใบหุ้นชนิดระบุชื่อย่อมมีสิทธิจะได้รับใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ เมื่อเวนคืนใบหุ้นชนิดระบุชื่อนั้นให้ขาดเสีย"ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าบริษัทจะออกใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือได้เฉพาะผู้ถือหุ้นที่ได้ชำระเงินค่าหุ้นครบถ้วนแล้วตามมูลค่าหุ้น ดังนั้นผู้ร้องจึงไม่อาจกล่าวอ้างได้ว่าหุ้นของผู้ร้องเป็นหุ้นซึ่งออกให้แก่ผู้ถือ หุ้นของผู้ร้องจึงเป็นหุ้นชนิดระบุชื่อในใบหุ้นอันต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๒๙ วรรคสาม เมื่อผู้ร้องโอนหุ้นให้แก่นายนิพนธ์โดยไม่จดทะเบียนการโอนทั้งชื่อและสำนักงานผู้รับโอนนั้นลงใน

ทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทจำเลย การโอนดังกล่าวย่อมใช้ยันบริษัทหรือบุคคลภายนอกไม่ได้ จึงต้องถือว่าผู้ร้องยังคงถือหุ้นบริษัทจำเลยอยู่ และยังคงชำระค่าหุ้นเป็นเงิน ๓๗๕,๐๐๐ บาท ฎีกาข้อนี้ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น ผู้ร้องฎีกาข้อที่สองว่า ผู้ร้องมีสิทธิที่จะหักหนี้ค่าจ้างพิมพ์หนังสือที่บริษัทจำเลยเป็นหนี้อยู่กับหนี้ค่าหุ้นที่ค้างชำระ ซึ่งผู้ร้องเป็นลูกหนี้บริษัทจำเลยได้โดยถือว่าผู้ร้องขอหักกลบลบหนี้กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๑๐๒ พิจารณาดูแล้วเห็นว่า ในเรื่องหักกลบลบหนี้ นั้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๔๑ วรรคแรก บัญญัติว่า "ถ้าบุคคลสองคนต่างมีความผูกพันซึ่งกันและกันโดยมูลหนี้ อันมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันและหนี้ทั้งสองรายนั้นถึงกำหนดจะชำระไซ้ ท่านว่าลูกหนี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ย่อมจะหลุดพ้นจากหนี้ของตนด้วยหักกลบลบกันได้เพียงเท่าจำนวนที่ตรงกันในมูลหนี้ทั้งสองฝ่ายนั้น เว้นแต่สภาพแห่งหนี้ฝ่ายหนึ่งจะไม่เปิดช่องให้หักกลบลบหนี้ได้" ซึ่งหมายความว่า หนี้ทั้งสองรายที่จะหักกลบลบกันได้นั้นจะต้องมีวัตถุประสงค์เป็นอย่างเดียวกัน และต้องถึงกำหนดชำระแล้ว และมาตรา ๓๔๒ วรรคแรก บัญญัติว่า "หักกลบลบหนี้ นั้น ทำได้ด้วยคู่กรณีฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาแก่ อีกฝ่ายหนึ่ง การแสดงเจตนาเช่นนี้ท่านว่าจะมีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเริ่มต้นหรือเวลาสิ้นสุดอีกด้วยหาได้ไม่" ซึ่งหมายความว่า การหักกลบลบหนี้กันนั้นจะมีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเริ่มต้นหรือเวลาสิ้นสุดอีกด้วย พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๑๐๒ บัญญัติว่า "ถ้าเจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิขอรับชำระหนี้เป็นลูกหนี้ในเวลาที่มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ถึงแม้ว่ามูลแห่งหนี้ทั้งสองฝ่ายจะไม่มีความเป็นอันเดียวกันก็ดี หรืออยู่ในเงื่อนไขหรือเงื่อนไขที่ดีก็อาจหักกลบลบหนี้ได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้สิทธิเรียกร้องต่อลูกหนี้ภายหลังที่มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว" ดังนั้นจึงเห็นได้ว่ามาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ บัญญัติเป็นทำนองยกเว้นเฉพาะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๔๑ มาตรา ๓๔๒ เท่านั้น ว่าหนี้ซึ่งหักกลบลบกันไม่ได้ ตามมาตรา ๓๔๑ มาตรา ๓๔๒ นั้น ย่อมหักกลบลบกันได้ในกรณีที่ลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ แต่สำหรับกรณีตามคดีนี้นั้นเป็นเรื่องผู้ร้อง (เจ้าหนี้ผู้ขอรับชำระหนี้) ขอหักหนี้ค่าพิมพ์หนังสือที่บริษัทลูกหนี้ (จำเลย) เป็นหนี้อยู่กับหนี้ค่าค้างชำระค่าหุ้นที่ผู้ร้องเป็นหนี้บริษัทลูกหนี้ (จำเลย) เห็นว่ากรณีนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๑๙ วรรคแรก บัญญัติว่า "หุ้นทุก ๆ หุ้นจะต้องให้ใช้เป็นเงินจนเต็มค่า เว้นแต่หุ้นซึ่งออกตามบทบัญญัติมาตรา ๑๑๐๘ อนุมาตรา (๕) หรือมาตรา ๑๒๒๑" วรรคสอง บัญญัติว่า "ในการใช้เงินเป็นค่าหุ้นนั้น ผู้ถือหุ้นจะหักหนี้กับบริษัทหาได้ไม่" ปรากฏว่าหุ้นของผู้ร้องไม่ใช่หุ้นที่ออกตามบทบัญญัติ มาตรา ๑๑๐๘ อนุมาตรา (๕) หรือมาตรา ๑๒๒๑ ในการใช้เงินเป็นค่าหุ้น มาตรา ๑๑๑๙ วรรคสอง จึงห้ามโดยเด็ดขาดมิให้หักหนี้กับบริษัทผู้ร้องในฐานะผู้ถือหุ้นบริษัทจำเลย (ลูกหนี้) จึงไม่อาจยกบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๑๐๒ มาอ้างขอหักหนี้เงินค่าหุ้นกับหนี้ค่าพิมพ์หนังสือที่บริษัทลูกหนี้ (จำเลย) เป็นหนี้ผู้ร้องอยู่ได้ คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาข้อนี้ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้นอีกเช่นกัน พิพากษายืน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แก้ฎีกาเอง จึงไม่กำหนดค่าทนายความให้

## องค์คณะ

อำนวย อินทุติ · ดำริ สุภพิโรจน์ · สมศักดิ์ เกิดลาภผล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) – deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2372/2528>